

UNA NOVA LAUDA SEPULCRAL DEL SEGLE XIV

Durant el seguiment arqueològic dut a terme entre els dies 6 i 10 de novembre de l'any 1995 en els carrers de Les Coques, Arc de Sant Llorenç i Sant Pau (Tarragona) hi va aparèixer com a resta material més important una lauda sepulcral del segle XIV que presentem com a notícia en el present volum. En aquesta zona s'havia de soterrar una línia d'alta tensió de FECSA, per la qual cosa es realitzà una rasa en una part dels esmentats vials. El seguiment de l'obra fou realitzat per l'empresa Codex-Arqueologia i Patrimoni, sota la direcció tècnica de l'arqueòleg Andreu Muñoz.

Situació i context arqueològic

Les dades históricoarqueològiques sobre aquest indret ens assenyalen que, en època alt-imperial, se situava al voltant del perímetre oriental de l'àrea cultural del fòrum provincial. A partir del baix imperi es produí una transformació funcional i urbanística de la qual es documenten diversos enterraments tardoromans relacionats amb l'antiga basílica paleocristiana que possiblement s'emplaçava en aquesta zona i on s'han produït les troballes més recents (TED'A 1987, 187).

Més endavant, la documentació històrica ens indica que en aquesta zona, entre el carrer de l'Arc de Sant Llorenç, el Portal del Carro i Puig d'en Pallars, s'estenia el cementiri medieval de Tarragona. Sembla que arran de l'arribada de la pesta l'any 1348, l'àrea cementirial es va veure desbordada i s'obligà a ampliar el seu perímetre fins al pati que hi ha al davant de la capella de Santa Tecla la Vella i rodalies, la qual cosa va afectar possiblement a l'àrea funerària tardoromana. Les remocions practicades en alguns punts del fossar, han demostrat que les inhumacions eren cobertes amb una capa de calç com a mesura d'higiene. L'extensió d'aquest cementiri sembla que ocupa tot el carrer de les Coques fins a l'antic Hospital de Santa Tecla, tal com podem comprovar en un plànol del 1716 conservat a l'Archivo General de Simancas, en un altre d'Antonio Alcedo

(a l'*España Sagrada* de Flórez) i el publicat per A. de Laborde. Aquest cementiri va deixar de complir les seves funcions l'any 1809, quan s'edificà el nou a la muntanya de l'Oлива.

Un cop abandonat el fossar vell, s'anirà incorporant a l'espai urbà de la ciutat. Durant el segle XIX el perímetre de l'antic cementiri és reduït i ocupat pel carrer de Vilamitjana, actualment carrer de les Coques.

Descripció de la intervenció

Quan es va portar a terme el seguiment arqueològic, la rasa ja s'havia efectuat en el carreró de Sta. Tecla i en part del carrer de les Coques, en concret en el tram comprès entre l'Antic Hospital de Sta. Tecla i la cruïlla amb el carrer de l'arc de Sant Llorenç. Aquí la rasa s'havia traçat aproximadament a 1 m de la façana de les cases i amb una amplada de 55 cm i una fondària d'uns 70/80 cm. En tota aquesta zona no s'han documentat evidències de tipus arqueològic, ja que el clavegueram preexistent i les diverses pavimentacions havien afectat qualsevol evidència fins a aquesta cota. L'única excepció són tres carreus situats a 3,60 m del límit nord de l'Antic Hospital de Santa Tecla i que eren visibles en el tall de la rasa. Interpretar-los és difícil i només podem apuntar que són treballats en pedra del Mèdol i es trobaven units per morter. L'amplada oscil·lava entre 40 i 55 cm i estaven parcialment descoberts.

En arribar al carrer de l'Arc de Sant Llorenç el context estratigràfic és similar al que es va documentar durant l'any 1992 (MASSÓ/BERMÚDEZ 1992). Aquí la rasa presenta unes dimensions similars a l'anterior i creua transversalment per anar a seguir la façana occidental del Col·legi de l'Ensenyança. Per sota dels nivells contemporanis de preparació del carrer trobem un nivell fosc de cronologia indeterminada i en el qual es constaten una sèrie d'enterraments en inhumació d'època moderna.

La resta arqueològica exhumada més important ha estat una làpida funerària amb la part inferior de la inscripció il·legible, ja que segurament es trobava antigament aprofitada en una zona de trànsit. Va aparèixer al final del carrer de les Coques, tocant la fonamentació de la façana lateral del Col·legi de Lestonnac. Havia estat aprofitada com a coberta d'una claveguera contemporània i amb el text cap avall. El tipus de lletra és típicament gòtica i no s'hi aprecia cap tipus de decoració. Amb sis línies de text, sabem que correspon al canonge de l'església de Tarragona A. de Lupetis mort el dia segon de les nones del mes d'agost de l'any 1325. Efectivament al *necrologi de la Seu de Tarragona* inscrit en el mes d'agost, dia II de les nones trobem la següent notificació: «*Eodem die anno MCCCXXV obiit A. de Lupetis canonicus huius ecclesie.*» (RAMON/RICOMÀ 1970, 375).

La placa està tallada en un bloc de marbre blanc amb unes dimensions conservades de 40x45x20 cm, ja que sembla que ha estat lleugerament retallada en el lateral esquerre. El text és el següent:

II : NONIS : AUGUSTI : ANNO
 DOMINI : M : CCC : XX : V : O(BIIT)
 A[RNALDUS] : DE : LUPETIS : CANONI
 CUS : ECCLESIE : [TERRACHONE : CUIUS]
 : ANIMÀ : [REQUIESCAT : IN : PACE]
 A[MEN]

JOSEP MARIA MACIAS
 JOAN MENCHÓN
 ANDREU MUÑOZ
 (CODEX · ARQUEOLOGIA I PATRIMONI)

BIBLIOGRAFIA

- BLANCH, J.: *Arxiepiscopologi de la Santa Església Metropolitana i primada de Tarragona*. Tarragona 1951, edició de J. Icart. vol II
- FLÓREZ, H.: *España Sagrada*, volum 24. Madrid 1769.
- HAUSCHILD, TH.: "Muralla romana i barri antic. Campanya 1983". *Butlletí Arqueològic*, època V núm. 12. Tarragona, RSAT 1990, pp 252.
- LABORDE, A DE: *Voyage pittoresque et historique de l'Espagne*. vol. I. Paris 1806.
- MASSÓ, J.; BERMÚDEZ, A.: *Informe de l'aparició de restes humanes en el carrer de l'Arc de Sant Llorenç, al Casc Antic de la ciutat de Tarragona*. Lliurat pel Centre d'Arqueologia Urbana de Tarragona al Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya, 1992, inèdit.
- MENCHÓN, J. J.: "El fossar de la Seu. Tarragona", *Catalunya Romànica*, vol. XXI. Barcelona 1995.
- MUÑOZ, A.: "Vestigis humans al carrer de l'Arc de Sant Llorenç" a *Diari de Tarragona* (1-febrer-1992).
- NEGUERUELA, I.: "Dos importantes planos de Tarragona en el Archivo de Simancas". *Quaderns d'Història Tarraconense*, vol. V (1985), pp. 59-75.
- PALMA DE MALLORCA, A. DE: *Las calles antiguas de Tarragona (siglos XIII-XIX)*. Tarragona 1956.
- RAMON, S.; RIGOMÀ, F. X.: "El necrologi de la Seu de Tarragona", a *Miscel·lània històrica catalana. Homenatge al Pare Jaume Finestres, historiador de Poblet († 1769)*. "Scriptorium Populeti", 3. Abadía de Poblet 1970, pp 343-398.
- RIGOMÀ, F. X.: "Un plano parcial de Tarragona en el siglo XVII". *Boletín Arqueológico*, època IV fasc. 77-84 (1962-1963), pp 77-79 + I lám.
- SERRA VILARÓ, J.: *Santa Tecla la Vieja. La primitiva catedral de Tarragona*. Tarragona 1960.
- TED'A: *Els enterraments del parc de la Ciutat i la problemàtica funerària de Tàrraco*. Tarragona 1987.

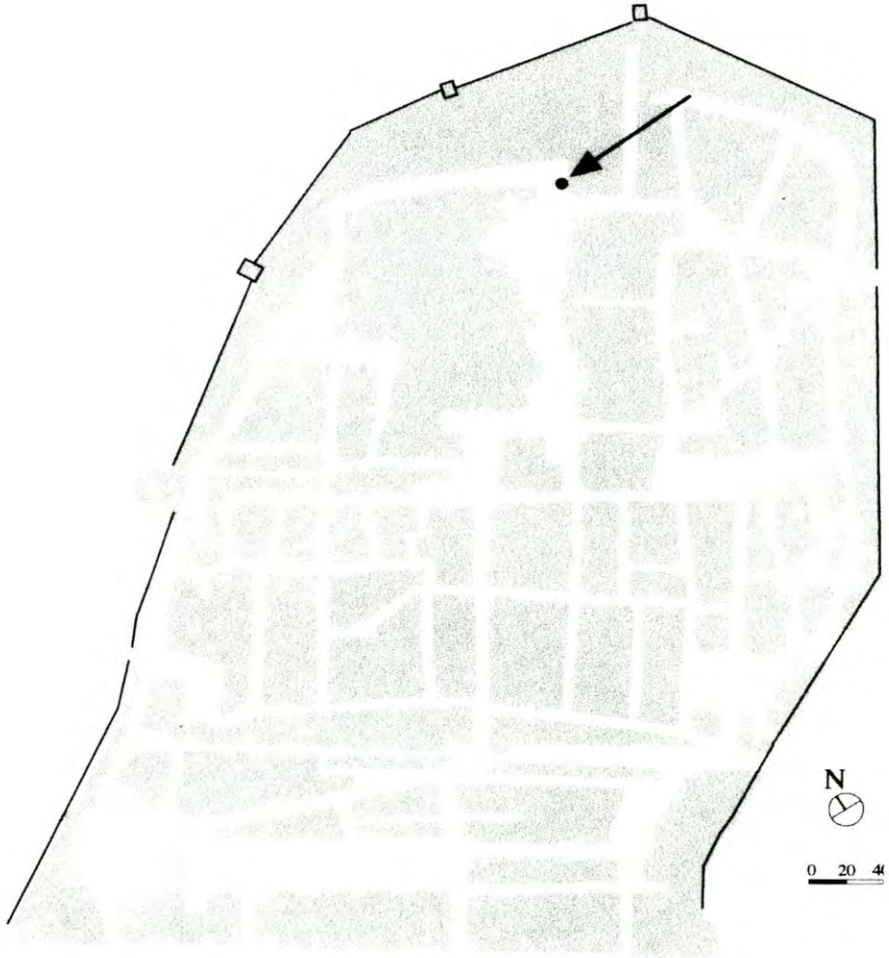

Figura 1.- Emplaçament *ex situ* de la lauda sepulcral.

Figura 2.-Detall de la lauda sepulcral.